

Anbefalinger til indsatser til professionalisering af studiegruppearbejdet i læreruddannelsen (Bilag 1)

Formålet med dette notat er at sætte retning og rammer for arbejdet på national og lokal plan med professionalisering af studiegrupper mhp. de studerendes udvikling af studie- og professionskompetencer gennem øget studieintensitet kvalitativt og kvantitativt (ambitiøs studiekultur). Dette notat skal ses i forlængelse af de 10 ambitioner, evalueringen af læreruddannelsen og den nationale og lokale handleplan.

Intentionen med en national og lokal indsats er ledelsesmæssigt og organisatorisk at styrke professionaliseringen af studiegruppearbejdet. Notatet beskriver baggrund og begrundelser for professionalisering af studiegruppearbejdet i læreruddannelsen og giver anbefalinger/ forslag til ledelsesindsatser på forskellige niveauer i læreruddannelsen.

Notatet bygger på erfaringsopsamlingen, input fra workshoppen på LU-konferencen i Odense den 27.2.2019, litteratur, interne og eksterne inspirationsmaterialer samt arbejdsgruppens indsigter. Den samlede erfaringsopsamling har i særlig grad synliggjort, at der er behov for ledelsesmæssige, organisatoriske, strukturelle, kulturelle og støttende tiltag, da der bl.a. ifølge deltagerne på workshoppen i Odense er et udbredt momentum blandt undervisere, studievejledere og studerende for at studiegruppearbejdet kvalificeres. De konkrete tiltag foreslås prioriteret og iværksat på et lokalt UC og udbudsniveau, men der gives også forslag til, hvad der bør afklares på LLN og LLN-forum niveau.

Målgruppen for notatet er LLN og LLN-forum samt øvrige ledere i Læreruddannelsen.

Baggrund

”Formålet med læreruddannelsen er, at den studerende gennem uddannelsen tilegner sig den viden og de færdigheder, der er forudsætningen for at kunne virke som faglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer i den danske folkeskole iht. folkeskolens formål”

At arbejde i studiegrupper er et bærende element i uddannelsen. Det er udbredt praksis, og med indførelse af studieaktivitetsmodellen er forventningerne til de studerendes selvstændige studiearbejde blevet tydeligt ekspliciteret.

Den nationale arbejdsgruppes erfaringsindsamling har dog vist, at der generelt i uddannelsens studieordning eller andre grundlagsdokumenter ikke står noget om, HVORFOR studerende skal arbejde i studiegrupper, men primært noget om, at opgaver/ studieprodukter skal løses i grupper. Erfaringsopsamlingen viser, at der er en implicit kultur på uddannelsen med udbredt forventning om, at de studerende skal arbejde i studiegrupper. Endvidere viser erfaringsopsamlingen, at det overvejende er et anliggende for den enkelte underviser eller team af undervisere at rammesætte, støtte og udfordre arbejdet i studiegrupperne som led i undervisningen og de studerendes læreprocesser. Enkelte udbudssteder, fx UCC/KP, har dog iværksat større tiltag (både obligatorisk

forløb, udarbejdet minimumskriterier for studiegruppedeltagelse, etableret en Studiegruppetjeneste, mv.) på organisatorisk niveau med henblik på at støtte arbejdet i studiegrupper primært på 1. årgang. Andre udbudssteder har igangsat drøftelser og tiltag blandt underviserne med henblik på at styrke studiegruppearbejdet, har etableret tiltag som studieintroducerende moduler, workshop for 1. årgangs studerende om at arbejde i studiegrupper, indført studiegruppesamtaler, mv.

Med henblik på kvalificering af studiegruppearbejdet generelt i læreruddannelsen er der behov for at ekspliciterer begrundelserne for at professionalisere studiegruppearbejdet, og der er behov for at igangsætte indsatser og udvikle kulturen, så studiegruppearbejdet kvalificeres i en systematisk og iterativ proces fra 1. – 4 årgang med henblik på at udvikle de studerende studie- og professionskompetencer gennem øget studieintensitet.

Hvad er en studiegruppe?

Det er udbredt praksis at arbejde i grupper og studiegrupper som led i uddannelsen til lærer, og der arbejdes i mange forskellige slags grupper med forskellig formål, indhold, omfang og former, fx

- grupper, der samarbejder i kort tid som led i undervisningen og studiet
- studiegrupper, der samarbejder over længere tid som arbejds- og læringsfællesskab, herunder bl.a. ift. deltagelsespligten i modulerne (jf. krav om opgaveafleveringer, præsentationer, mv i grupper) og prøver (herunder muligheden for gruppeeksamen).
- praktikgrupper (sammensat efter fag, praktikskoler, mv)
- tværprofessionelle grupper (på tværs af uddannelser)
- interessebaserede grupper, projektgrupper, mv.

I det følgende fokuseres der på begrundelser for og udvikling af studiegruppen som et professionelt arbejds- og læringsfællesskab i uddannelsen til professionsbachelor som lærer – og det kan forhåbentlig få afsmittende betydning for øvrige gruppearbejdsforløb, praktikgrupper, mv.

Professionalisering af studiegrupper

Professionalisering af arbejdet i studiegrupper betyder, at der arbejdes med et relevant og begrundet indhold på hensigtsmæssige måder, der styrker de studerendes læring og udvikling af professionskompetencer. Professionalisering omfatter forventningsafstemning i forhold formål, indhold, arbejdsformer, tid, rolle- og ansvarsfordeling, klar kommunikation, samskabelse af processer og produkter og evaluering. Professionalisering af arbejdet i studiegrupper omfatter anvendelse af et fagsprog, en struktur for samarbejdet, facilitering og faglig refleksion over samarbejdet i studiegruppen.

Begrundelser for at styrke studie- og praktikgruppearbejdet i læreruddannelsen:

- 1) Læringsperspektiv: styrker de studerendes faglige, sociale og personlige læring, herunder relations- kommunikations- og samarbejdskompetencer, personlig dannelse og demokrati, udvikling af lærerfaglighed, mundtlighed, skriftlighed, mv.

- 2) Trivselsperspektiv: studieglæde og trivsel, herunder vigtigheden af tilhørsforhold og fællesskab.
- 3) Gennemførelsesperspektiv: styrker de studerendes faglige og sociale integration, som har afgørende betydning i forhold til gennemførelse.
- 4) Øget studieintensitet: både kvalitativt i forhold til læreprocesser og læringsudbytte og kvantitativt i forhold til anvendt studietid til at udvikle lærerfaglige kompetencer.
- 5) Professionsperspektiv: ruster de studerende til at samarbejde i lærerteam i skolen og styrker deres lærerfaglige kompetencer til at rammesætte elevernes gruppe- og projektarbejde i skolen.
- 6) Økonomisk: færre ressourcer, mere for mindre.
- 7) Andre begrundelser?

Forslag til Indsatser

- 1) LLN og LLN-forum niveau
- 2) Ledelses- og organisatorisk niveau (på UC og udbudsstedsniveau)
- 3) Undervisere (lokalt)
- 4) Studievejledere (lokalt)
- 5) Studerende (lokalt)
- 6) Studieadministration, CFU, Bibliotek, Pædagogiske IT-vejledere, skoler, mfl.

Nedenstående er formuleret i en kort bydeform med henblik på at skabe overblik og enkelthed i formidlingen af, hvad man som ledelse kan gøre og med ønsket om, at det læses i denne ånd. Alle indsatser skal ses i lyset af behovet for at professionalisere studiegrupperarbejdet i læreruddannelsen gennem en kulturforandring, der omfatter både strukturelle og støttende ledelsestiltag.

Anbefalinger/ forslag til ledelsesindsatser:

1. På LLN og LLN-forum niveau

- Afklar hvad der skal besluttes og initieres på nationalt niveau, og hvad der er et lokalt ansvar i forhold til begrundelser og principper for arbejdet med professionalisering af studiegrupperarbejdet
- Drøft og beslut om der skal igangsættes lokale pilotprojekter på alle UC'er i 2019/20 og/ eller følges op på igangsatte projekter med det sigte at professionalisere studiegrupperarbejdet inden for de fælles besluttede begrundelser og principper.

- Drøft og beslut om professionalisering af studiegrupper skal indgå som tema i læreruddannelsens kommende adjunktmodul.
- Beslut om og i givet fald hvad den nationale arbejdsgruppe skal arbejde videre med fra aug. 2019 til juni 2020 (jf. indstilling fra arbejdsgruppen om videreudvikling af det igangsatte arbejde)

2. På UC eller udbudsniveau

Indsatser på ledelses-niveau

- Udvikl en strategisk plan for professionalisering af studiegruppearbejdet i hele uddannelsen, medtænk herunder struktur, kultur og processer
- Skab tid og rammer for undervisernes støtte til professionalisering af studiegruppearbejdet og igangsæt organisatorisk støtte til studiegrupperne (fx studiegruppetjeneste, studiegruppevejledere eller lign)
- Udarbejd principper for studiegruppedannelse og professionalisering med involvering af undervisere, studievejledere, evt. studieadministration og studerende
- Skab tid og fysisk rum til de studerendes studiegruppearbejde på uddannelsesstedet.
- Anvend formativ evaluering med involvering af de berørte parter i forhold til de igangsatte tiltag
- Sørg for at relevante styringsdokumenter i uddannelsen beskriver begrundelser og principper for professionalisering af studiegruppearbejdet.

Ledelsesindsatser i forhold til underviserne

- Igangsæt fælles og differentieret kompetenceudvikling af underviserne, fx fælles pædagogiske dage med fokus på at skabe fælles forståelse af begrundelser og indsatser for professionalisering af studiegrupper samt kompetenceudvikling af teams og enkeltpersoner efter behov (fx efter afklaring gennem MUS/ GRUS)
- Igangsæt proces med afklaring af gensidige forventninger, ansvar og krav til teams og/ eller fagområder i forhold til udvikling af professionelle studiegrupper i en systematisk og iterativ proces fra 1. til 4. årgang. Hvordan kan/ skal der arbejdes med koordineret og tilpas støtte og udfordring til løbende professionalisering af studiegruppesamarbejdet i tæt tilknytning til fagområderne samt løbende opfølgning?

- Igangsæt og evaluerer prøvehandlinger mhp professionalisering af studiegruppearbejdet

Ledelsesindsatser i forhold til Studievejlederne

- Involver studievejlederne som ressourcepersoner i forhold til vejledning af studiegrupper, særligt i forhold til lærerfaglig personlig og social vejledning i og af grupper.
- Afklar, koordiner og evaluer samarbejds- og snitfladerne mellem studievejledere, studiegruppevejledere, undervisere, studieadministrative medarbejdere, ledere og øvrige ressourcepersoner ift professionalisering af studiegrupper.
- Overvej om studievejledere/ studiegruppevejledere kan/ skal være kollegiale ressourcepersoner for underviserne ift arbejdet med professionalisering af studiegrupper.

Ledelsesindsatser i forhold til Studerende

- Sørg for at rammesætte de studerendes forventningsafstemning til studiegruppearbejdet og at de studerende præsenteres både skriftligt og mundligt for begrundelser for studiegruppearbejdet, herunder systematisk info og koordineret dialog igennem hele uddannelsen, fx koblet til arbejdet med studieaktivitetsmodellen og/ eller studieplanerne og perspektiveret til teamsamarbejde i skolen.
- Involver de studerende i forhold til kriterier for studiegruppedannelse, ansvar for deltagelse og udvikling af professionelle studiegrupper gennem hele uddannelsen.
- Tydeliggør for de studerende, hvordan de kan få hjælp, hvis/ når de får brug for sparring og hjælp i forhold til samarbejde, konflikthåndtering, mv. i studiegruppen.
- Anvend formativ og systematisk evaluering i professionalisering af studiegruppearbejdet
- Sørg for at de studerende tilegner sig kompetencer inden for professionel kommunikation, mødefacilitering og konflikthåndtering, så de har metoder til selvstændigt at professionalisere studiegruppearbejdet.

Indsatser i forhold til Studieadministration, CFU, Bibliotek, Pædagogiske it-vejledere, skoler, digitale muligheder, mv.

- Informér og involver øvrige relevante parter om indsatsen vedr. professionalisering af studiegrupper, således at de kan understøtte og udfordre studiegrupperne
- Sørg for at der sker en koordinering af de forskellige indsatser, så det er synligt for både studerende og medarbejdere, hvor og hvordan der kan hentes støtte.